

Beantwoording vragen Convenant Holland Rijnland

1. In de specifieke overwegingen nieuwbouw onder 6 wordt de indruk gewekt dat ondergronds meer ruimte gereserveerd moet worden voor het inpassen van energie-infrastructuur; gaat het inderdaad om meer ruimte (blijven in onbruik geraakte gasleidingen liggen?) en hoe wordt deze ruimte gevonden?

Antwoord: Dit gaat over nieuwbouw waardoor het in principe niet zo is dat in onbruik geraakte gasleidingen blijven liggen. We voorkomen die immers. Wel moet er ofwel een veel zwaarder elektriciteitsnet worden aangelegd of een warmtenet. Afhankelijk van de situatie kan het goed zo zijn dat dit meer ruimte in beslag neemt dan voorheen de combinatie van elektriciteitsnet en een aardgasnet. Het gaat er vooral om dat we niet meer zoals voorheen met standaard maten voor de energie-infra (of standaard tekeningen en werkprocessen voor de aanleg ervan) kunnen werken maar dat goed moeten bekijken afhankelijk van welke duurzame warmtebron wordt gekozen.

2. In art. 2 kan de redactie van de eerste zin wellicht wat duidelijker, bv.: "Partijen willen aardgasaansluitingen bij lopende en nieuwe nieuwbouwplannen zoveel mogelijk voorkomen en acteren ...".

Antwoord: Prima suggestie, kan je zo overnemen.

3. Art. 3 onderdeel c en art. 6 onderdeel c roepen de vraag op of het toetsingskader dat de netbeheerder gebruikt om een evt. verzwaaring van het elektriciteitsnet toe te staan gedeeld kan worden, zodat andere partijen daar rekening mee kunnen houden.

Antwoord: Om te bepalen of een elektriciteitsnet verzwaard moet worden is inhoudelijke kennis van de status van het lokale net nodig. Er wordt dan in kaart gebracht wat de structuur van het net is, hoe het is opgebouwd, welk kabeltype gebruikt is, welke transformatorstations er aanwezig zijn en hoeveel capaciteit op laagspanning en middenspanning beschikbaar is. Vervolgens wordt doorgerekend of het elektriciteitsnet voldoet aan technische richtlijnen op het gebied van de belasting en de spanningshuishouding.

4. Art. 3 onderdeel d en art. 6 onderdeel d: wat wordt verstaan onder 'ruimte geven aan een exploitant van open warmtenetten'?

Antwoord: Onder huidige wet- en regelgeving mag Liander als regionale netbeheerder geen warmtenetten beheren. Er zal dus een andere partij gevonden moeten worden om die open warmtenetten te beheren. Dit artikel onderstreept dat Liander welwillend is om in die situaties een stap terug te doen.

5. De laatste zin in de specifieke overwegingen bestaande bouw onder 3 is strijdig met afspraken die zijn gemaakt met het Staatstoezicht op de Mijnen om zgn. brosse leidingen gesaneerd/verwijderd te hebben vóór 2025.

Antwoord: Dit hebben wij intern goed uitgezocht. Stedin heeft inderdaad een afspraak om voor 2025 de brosse leidingen te hebben gesaneerd. Liander heeft een soortgelijke afspraak met het Staatstoezicht op de Mijnen, maar dan met 2040 als uiterlijke deadline. Enexis heeft dat weer voor 2050. Deze afspraken houden namelijk rekening met de technische aspecten van de assets van elke netbeheerder, vandaar dat er verschillende afspraken zijn gemaakt.

6. Artikel 5 derde bullit: het zou niet alleen om onderhoud aan *ondergrondse* infrastructuur moeten gaan, maar alle infrastructuur, boven- en ondergronds. Overigens schijnen telecombedrijven onderhoudsplannen niet te delen.

Antwoord: Eens, goede aanpassing. Over telecombedrijven: wij herkennen de ervaring dat zij hun plannings vaak niet delen. Ze zien het als bedrijfsgevoelig maar wachten ook vaak op initiatief tot grondroering van andere partijen. In principe is dit niet problematisch voor dit artikel, want in de regel gaan zij niet heel diep de grond in en komen vaak niet in de buurt van het gasnet.

7. Artikel 5 vierde bullit formuleert een inspanningsverplichting die in praktijk moeilijk te realiseren is; de gemeente houdt zelf graag de regie in de onderhoudsplanning.

Antwoord: Vanzelfsprekend houdt de gemeente de regie voor onderhoudsplanningen. Het risico is echter wel dat als er grondroeringen plaatsvinden binnen 1 meter van grondroeringsgevoelige leidingen wij die moeten vervangen, en als er geen keuze is gemaakt voor een duurzame warmteoplossing wij dat (moeten) doen door een splinternieuw aardgasnet aan te leggen.

Voor een andere formulering staan wij open.

8. Artikel 6 onderdeel f: 'andere' schrappen (corporaties zijn zelf geen grondroerders).

Antwoord: Goede wijziging.

9. Financiële onderbouwing/uitwerking (o.a. artikel 9) van het convenant wordt gemist. Ook is meer inzicht in het gewenste softwarepakket voor planningen (art. 5) gewenst.

Antwoord: In principe zijn de gemaakte afspraken hier door de partijen uit te voeren zonder kosten bovenop datgene wat zij vanwege hun taakstelling al moeten doen. Het is naar voorbeeld van de Letter of Intent Aardgasloos Leiden mogelijk een Plan van Aanpak op te nemen waarin afspraken worden gemaakt over uren en financiële middelen. Daarbij moet wel opgemerkt worden dat de netbeheerder door de wet beperkt wordt in de bijdrage tot datgene wat redelijkerwijs gerekend kan worden tot de kerntaken van het beheren van energienetten. Voor Liander betekent dat dat wij bijdragen in de uren van onze medewerkers die werken aan de uitvoering van het Convenant, maar niet in de kosten voor onafhankelijke procesbegeleiding of gezamenlijke communicatie.

Er zijn meerdere opties voor softwarepakketten. De meest gebruikten zijn SynergieNL (<https://synergienl.com/>) en WoW portaal (<http://www.wowportaal.nl/>). Het doel van beide applicaties is om planningen gemakkelijk te delen onder alle grondroerders en gemakkelijker die planningen op elkaar af te stemmen en koppelkansen te benutten. Voor details kan het beste de twee sites geraadpleegd worden. Onderstaande afbeelding vat samen waarom Liander hier de kansen van inzielt:

The infographic is titled "Software kan ons helpen werkzaamheden samen met andere grondroerders slimmer te gaan combineren en planningen op elkaar af te stemmen" and features the Liander logo. It is divided into four numbered sections, each with an icon and a brief description of a benefit:

- 1 Verder vooruit kijken door de warmtetransitie** (Icon: binoculars). Description: "Het slim uifaseren van onze (aardgas) assets is complex, ingrijpend en vraagt om een blik die verder vooruit kijkt dan één jaar. Door deze vroegtijdige afstemming kunnen **desinvesteringen vermeden** worden, geeft het gemeenten de ruimte om op integrale wijze tot een **alternatieve warmteoplossing** komen en kunnen eventuele **netverzwaring** tijdig worden **gesignaleerd**." (Icon: yellow warning sign with two workers).
- 2 Minder overlast voor omwonenden** (Icon: warning sign with a person). Description: "Door vroegtijdige afstemming tussen grondroerders kunnen **combi-projecten** gepland worden, waardoor de grond maar één keer open hoeft en de overlast voor omwonende wordt **vermindert**." (Icon: yellow warning sign with two workers).
- 3 (Up-to-date) informatie planningen** (Icon: refresh symbol). Description: "Afstemming van werkzaamheden gebeurt nu veelal in **nutsoverleggen**, die per kwartaal of half jaar plaats vinden en waar A0 en PDF nog de standaard is. Doordat onze medewerkers in dit overleg geen centrale plek hebben om die planningen in te voeren is intern **niet iedereen op de hoogte** van plannen van derden of wijziging hierin. Door het uitwisselen van planningen en applicaties (Inzicht in Omgeving) te ontwikkelen die deze planningen visualiseert kan deze informatie beter worden verspreid in de organisatie. Daarnaast biedt het de mogelijkheid om **'realtime'** op de hoogte te zijn van **wijzigingen in planningen** van derden door een WFS/API koppeling te maken." (Icon: refresh symbol).
- 4 Korte en lange termijn plannen afstemmen** (Icon: calendar with clock). Description: "Met lokaal programmeren kunnen werkzaamheden op de korte en lange termijn worden afgestemd. Nu vindt afstemming op de korte termijn vaak plaats in **nutsoverleggen** met PM's en worden **strategische plannen en/of ambities** gedeeld met relatie-managers en gebiedsregisseurs. Hierdoor lopen die **informatiestromen langs elkaar heen**." (Icon: calendar with clock).

10. Het convenant zou best een ambitie mogen uitspreken, bv. in jaar x is ..% van de bestaande bouw afgekoppeld.

Antwoord: Eens. Puur redeneren vanuit politiek en bestuurlijk draagvlak is het hier het beste aan te sluiten bij reeds gestelde doelen. Het volgende beeld zou daaruit naar voren kunnen komen:

Holland Rijnland heeft als doel gesteld om in 2050 een klimaatneutrale regio te zijn. Dit houdt onder meer in dat er voor de verwarming van de gebouwde omgeving geen aardgas meer gebruikt kan worden. De regio Holland Rijnland conformeert zich hieraan en stelt zichzelf als doel om in 2050 aardgasvrij te zijn. Dit betekent dat er gemiddeld ruim 10.000 woningen per jaar aangesloten moeten worden op een duurzame warmtebron. Voor wijken die door de Partijen van dit Convenant als kansrijk worden aangemerkt is het doel die voor 2035 aardgasvrij te maken. Overige wijken komen vermoedelijk tussen 2035 en 2050 aan de beurt in een volgorde die de gemeentebesturen in hun omgevingsplannen hebben vastgesteld.

Overigens past deze ambitie ook prima bij wat Liander voor ogen staat. Kijkend naar onze gasnetten zou het zwaartepunt van de vervangingsopgave ergens rond 2035/2040 komen te liggen, wat goed aansluit bij een ambitie die de insteek van de Warmtevisie Leiden volgt.